Legal News

Vážení čtenáři,

naše zimní číslo na sebe nechalo čekat déle než obvykle, o to větší péči jsme mu však věnovali.
V novém čísle Legal News najdete nejdůležitější aktuality z české i slovenské legislativy a soudní praxe, jejichž obsah pro Vás připravili naši odborníci.

Dočtete se mimo jiné, jak daleko se může dostat spor o platnosti konkurenční doložky v pracovní smlouvě nebo co musí obsahovat vytýkací dopis ze strany zaměstnavatele. Zajímat by Vás mohlo také, jaké jsou náklady za předčasné splacení hypotéky nebo kdo patří do okruhu potenciálních poškozených osob oprávněných nárokovat škodu způsobenou vadou výrobku.

Kolegové z Bratislavy pro Vás zase připravili zajímavé novinky ze slovenské legislativy. Rozepsali se třeba o Novele zákona o dobrovolných dražbách nebo o ochraně osobních údajů v B2B vztazích.

V poslední části našich Legal News Vás čekají novinky z naší kanceláře. Dozvíte se, jak se obměnil náš tým nebo na jaké téma právě připravujeme Právní akademii.

Přejeme Vám příjemné čtení a krásné dny.

Jindřich Král

GLATZOVA & Co.

STR. 2-6
NOVINKY ČR

STR. 7-9
NOVINKY SR

STR. 10-28
RADY, TIPY, TRIKY

STR. 29-30
ZE ŽIVOTA KANCELÁŘE

Aktuality z české legislativy a soudní praxe

01 - Posílení ochrany klientů bank

Vláda schválila a Poslanecká sněmovna bude projednávat návrh novely zákona o bankách a zákona o spořitelních a úvěrních družstvech. Cílem návrhu je zkvalitnění stávající úpravy, a to prostřednictvím posílení ochrany klientů bank. Ta má být zajištěna rozšířením informační povinnosti banky ohledně přeměny nebo jakékoliv dispozice s obchodním závodem banky nebo jeho části. Dále se zavádí suspenzivní účinek kasační stížnosti proti rozsudku, jímž krajský soud zrušil rozhodnutí České národní banky o odnětí licence nebo o odnětí povolení úvěrové instituci. Banky také už nebudou povinny předložit ČNB výpis všech akcionářů a správců z emise akcií banky, pořízený ke dni, který o 7 dní předchází dni konání valné hromady.

02 - Evidence skutečných majitelů a novela AML

Připomínkovým řízením prošel návrh zákona o evidenci skutečných majitelů. Cílem návrhu zákona je implementace tzv. páté AML směrnice (směrnice (EU) 2018/843). Současný režim evidence skutečných majitelů je založen víceméně na dobrovolnosti jednotlivých institucí, jelikož není veřejným registrem a není stanovena ani žádná sankce za nezapsání skutečného majitele.

Z páté AML směrnice nicméně plyne mimo jiné požadavek na veřejnost alespoň některých údajů o skutečných majitelích, zavedení mechanismů ověřování a kontroly pravdivosti údajů vedených v evidenci, jakož i stanovení efektivních sankcí. Předmětem nového zákona proto bude zejména úprava (i) podrobného vymezení skutečného majitele, (ii) způsobu přístupu k údajům v evidenci, (iii) procesu zápisu údajů o skutečném majiteli, (iv) automatického předávání některých údajů z veřejného rejstříku, (v) řešení nesprávných nebo chybějících údajů v evidenci a (vi) sankcí za porušení povinností souvisejících s evidováním skutečných majitelů. Transpoziční lhůta uplyne 10. ledna 2020.

03 - Novela zákona o ČNB

Vláda schválila dne 10. června návrh novely zákona o ČNB. Důvodem k předložení návrhu

zákona je v první řadě reakce na změny v provádění měnové politiky v celosvětovém měřítku a zejména v Evropské unii, resp. v eurozóně, k nimž došlo od vypuknutí globální finanční a ekonomické krize. Zavádí se tak pravomoc ČNB vydávat opatření obecné povahy ke stanovení úvěrových ukazatelů závazných pro úvěrové a další finanční instituce.

04 - **Nová pravidla realitního zprostředkování**

Poslanecká sněmovna v prvním čtení projednala návrh zákona o realitním zprostředkování. Jeho cílem je stanovení podmínek pro poskytování realitního zprostředkování, sblížení podmínek pro poskytování realitního zprostředkování v ČR s ostatními státy EU a implementace unijních předpisů. Účelem zákona je tak nastavit pevná pravidla pro poskytování služeb realitních makléřů a v této souvislosti chránit spotřebitele. Děje se tak např. nastavením požadavků v oblasti odbornosti nebo pojištění nebo zavedením jasné a detailní informační povinnosti makléřů.

05 - **Digitální daň**

Připomínkovým řízením prošel návrh zákona o dani z vybraných internetových služeb ve výši 7 %, která se bude vztahovat na umisťování cílené reklamy na digitální rozhraní společnostmi se stanoveným globálním obratem. Jedná se o takzvaný DST model digitální daně, který kromě zdanění této cílené reklamy počítá také se zdaněním prodeje dat shromážděných o uživatelích těchto digitálních rozhraní, a také se zdaněním využívání mnohostranných digitálních rozhraní.

Národní zavádění digitální daně je reakcí na neúspěšná jednání EU a OECD v této oblasti. Daň by se měla vztahovat pouze na vybrané internetové služby, zejména reklamu poskytovanou na území České republiky společnostmi s globálním obratem nad 750 mil. EUR. Ministerstvo předpokládá start daně v polovině roku 2020.

06 - **Obsah nákladů za předčasné splacení hypotéky**

Česká národní banka vydala 7. března stanovisko k pojmu „účelně vynaložené náklady, které vzniknou věřiteli v souvislosti s předčasným splacením spotřebitelského úvěru na bydlení“. Podle výkladu ČNB mohou banky klientům účtovat pouze ty náklady, které přímo souvisejí s předčasným splacením spotřebitelského úvěru na bydlení a jejichž výše je zároveň odůvodněná. Dle ČNB se jedná zejména o administrativní náklady.

Naopak příkladem nákladů, jejichž náhrada není přípustná, je provize vyplacená poskytovatelem zprostředkovateli za zprostředkování spotřebitelského úvěru na bydlení. Provize je v tomto případě nákladem vynaloženým již v minulosti cíleně k tomu, aby právní vztah vznikl, nikoliv novým nákladem souvisejícím s aktem předčasného splacení úvěru. Přípustným nákladem podle ČNB naopak není ani snížení úrokových výnosů poskytovatele ani úrokové náklady z dluhů.

07 - **Povinnost vznést protest proti usnesení valné hromady**

Ve svém usnesení sp. zn. 27 Cdo 3885/2017 ze dne 27. března 2019 se Nejvyšší soud zabýval otázkou, zda je správný názor, že podle § 424 zákona o obchodních korporacích je každý na valné hromadě nepřítomný akcionář zbaven povinnosti podat protest proti usnesení této valné hromady v případě, že chce žalovat na neplatnost jejího usnesení.

Jakkoliv Nejvyšší soud uznává, že gramatický výklad ustanovení zákona směřuje k závěru, že každý akcionář, bez ohledu na důvod nepřítomnosti, je zbaven povinnosti podat protest proti usnesení, a je tudíž zvýhodněn proti přítomným akcionářům, nelze opominout, že gramatický výklad představuje pouze první možnost výkladu právní normy. Podle Nejvyššího soudu by tak jednotlivé soudy měly zvážit, zda tento široký (a nevyvážený) výklad neomezit pouze na akcionáře, kteří se jednání valné hromady nezúčastnili z vážných (omluvitelných) důvodů.

08 - Platnost konkurenčních doložek v pracovních smlouvách

Až k Ústavnímu soudu se dostal spor o platnost konkurenční doložky v pracovní smlouvě. V nálezu sp. zn. II. ÚS 3101/18 ze dne 2. května 2019 totiž soud zrušil rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 1922/2018 ze dne 27. června 2018, ve kterém Nejvyšší soud rozhodl o nepřiměřenosti smluvní pokuty v konkurenční doložce. Zaměstnankyně měla se společností uzavřenou konkurenční doložku stanovující, že je povinna se zdržet zaměstnání na konkurenční pozici u jiného zaměstnavatele po dobu jednoho roku, za což jí náležela odměna ve výši roční mzdy. Pokud však tento zákaz poruší, měla zaměstnankyně uhradit smluvní pokutu v totožné výši. Zaměstnankyně doložku porušila, když se nechala zaměstnat u jiného zaměstnavatele na konkurenční pozici na několik málo dní.

Ústavní soud se neztotožnil s názorem Nejvyššího soudu, který stanovil, že v takovém případě je smluvní pokuta nepřiměřená, jelikož zaměstnankyně porušila doložku pouze zanedbatelně. Stanovil naopak, že smluvní pokuta z doložky není vázána na rozsah porušení a v souladu s právní jistotou zaměstnavatele ani vázána být nemůže. Podle Ústavního soudu dostačuje faktické porušení doložky, kdy je prokazatelné, že zaměstnankyně se nechala zaměstnat na závadné pozici. Není jakkoliv podstatné, zda ke zneužití případných citlivých informací skutečně došlo, přičemž takové sdílení informací může trvat i jen minuty (kopírováním na pevný disk) a nemusí být pro zaměstnavatel možné dokázat. Přiměřenost a platnost smluvní pokuty v konkurenční doložce tedy dle Ústavního soudu není možné posuzovat podle délky trvání porušení doložky, když v tomto ohledu je důležité pouze to, zda byla porušena.

09 - Bezdůvodné obohacení v případě užívání nepronajatelné nemovitosti

Do jaké míry závisí výše bezdůvodného obohacení, či vůbec nárok na něj, vzniklého z neoprávněného užívání nemovité věci na skutečnosti, že daná stavba nebyla pronajatelná, posuzoval Nejvyšší soud v rozsudku sp. zn. 28 Cdo 4184/2018 ze dne 27. února 2019. V tom soud rozhodoval spor týkající se známého případu žižkovské Kliniky, když stát po provozovatelích centra požadoval vydání bezdůvodného obohacení vzniklého z neoprávněného užívání prostor centra bez právního důvodu. Výše bezdůvodného obohacení měla odpovídat nájmu, který by stát za dobu užívání centra mohl získat, kdyby centrum pronajal.

Nejvyšší soud nicméně nárok státu nepřiznal, když konstatoval, že pro vydání bezdůvodného obohacení není významné, jakého prospěchu by vlastník nemovitosti teoreticky mohl dosáhnout, nýbrž ten prospěch, o nějž se na úkor vlastníka obohatila žalovaná osoba. V tomto konkrétním případě tak je nezbytné přihlédnout i k faktu, že budova centra vzhledem ke svému stavu nebyla v dané době pronajatelná, a užívací právo k ní tudíž mělo nulovou hodnotu. V dané věci tak nemuselo na straně provozovatelů centra jakékoliv obohacení vůbec vzniknout, a tedy jej ani nemůžou vydat vlastníkovi nemovitosti, státu.

10 - Porušení povinnosti vykonávat funkci jednatele loajálně

Nejvyšší soud se v rozsudku sp. zn. 27 Cdo 2695/2018 ze dne 25. dubna 2019 vyjádřil k následkům porušení povinnosti jednatele jednat vůči své společnosti loajálně. Jednatel v daném případě porušil zákaz střetu zájmů, když jednal za společnost jako nájemce prostor vůči sobě samotnému jako jejich pronajímateli.

Soud stanovil, že v situaci, kdy jednatel jednal jménem společnosti, ačkoliv nemohl, a převzal (sám od sebe) výzvu k zaplacení nájemného, jakož i následné odstoupení od smlouvy, a nepředal ani jeden z dokumentů druhému jednateli, nebyly uvedené dokumenty společnosti vůbec platně doručeny. Na druhou stranu však jeho jednání mělo majetkové dopady do sféry společnosti a v důsledku

tohoto porušení povinnosti při výkonu funkce tak je povinen nahradit společnosti vzniklou škodu.

Problematikou loajálnosti jednatele se pak soud zabýval i v rozhodnutí sp. zn. 27 Cdo 2724/2017 ze dne 28. února 2019, ve kterém uzavřel, že již samo jednání v konfliktu zájmů (v situaci, kdy zákon takové jednání zakazuje) zpravidla představuje porušení péče řádného hospodáře.

11 - Osoby oprávněné uplatnit nároky způsobené vadou výrobku.

K okruhu potenciálních poškozených osob oprávněných nárokovat škodu způsobenou vadou výrobku podle občanského zákoníku se Nejvyšší soud vyjádřil v rozsudku sp. zn. 25 Cdo 2675/2017 ze dne 25. dubna 2019. V rozhodnutí soud vyložil, že osobou oprávněnou k náhradě újmy může být nejen ten, kdo si vadný výrobek koupil, pronajal či jinak opatřil, ale i každá jiná osoba, jíž v příčinné souvislosti s vadou výrobku újma vznikla. Mezi poškozeným a škůdcem nemusí existovat závazek, zákon chrání jak smluvní partnery škůdce, tak další nabyvatele výrobku a třetí osoby, pro něž se užívá pojem náhodného či nic netušícího kolemjdoucího.

12 - Jak a nakolik skutečně zavazuje daný slib

Nejvyšší soud vyložil populární ustanoven občanského zákoníku stanovující, že „daný slib zavazuje“. V rozsudku sp. zn. 25 Cdo 5765/2017 ze dne 31. ledna 2019 vysvětlil, že uvedené ustanovení vyjadřuje obecnou zásadu pacta sunt servanda a daný slib tak zavazuje pouze v rozsahu, v jakém je představován právně relevantním jednáním, především tedy smlouvou. Podle Nejvyššího soudu by spojování vzniku právní povinnosti bez dalšího s jakýmkoliv jednostranným prohlášením ve formě slibu odporovalo systému vzniku závazkových právních vztahů. Porušení slibu daného mimo právně relevantní rámec proto nepředstavuje porušení zákona a nezakládá ani povinnost k náhradě újmy.

13 - Převod části závodu podléhající souhlasu valné hromady

Ve svém rozsudku sp. zn. 27 Cdo 2645/2018 ze dne 29. května 2019 se Nejvyšší soud zabýval pojmem „část závodu“, a to v souvislosti s otázkou, kdy převod takové části musí schválit valná hromada společnosti.

Nejvyšší soud konstatoval, že jde-li o převod, podléhá souhlasu valné hromady toliko převod samostatné organizační složky podle občanského zákoníku, a to pouze za podmínky, že by znamenal podstatnou změnu dosavadní struktury závodu nebo předmětu podnikání či činnosti společnosti. Oba předpoklady musí být splněny současně. Bude-li tudíž například převáděna jedna z mnoha poboček společnosti, které působí v témže předmětu podnikání a mají přibližně stejný obrat, nebude zpravidla naplněna materiální podmínka. Přestože půjde o převod samostatné organizační složky, nebude souhlas valné hromady převádějící společnosti potřebný.

Souhlasu valné hromady podléhají také transakce, jimiž v souhrnu dochází (fakticky) k převodu samostatné organizační složky, je-li splněna podmínka významnosti takové pobočky. Jinými slovy, jednatelé se povinnosti předložit převod ke schválení valné hromadě nevyhnou pouze tím, že převod pobočky „rozloží“ do více smluv. Souhlas valné hromady pak může být jak nepodmíněný, tak podmíněný a zároveň může být udělen i dodatečně.

14 - Zrušení obchodní korporace pro nepřekonatelné rozpory mezi společníky

Otázce důvodů, pro které může soud rozhodnout o zrušení obchodní korporace pro nepřekonatelné rozpory mezi společníky, se Nejvyšší soud věnoval v rozhodnutí sp. zn. 27 Cdo 3081/2017 ze dne 28. března 2019. V judikátu stanovil, že činnostmi, které

nemůže obchodní korporace vykonávat pro nepřekonatelné rozpory mezi společníky, nejsou myšleny pouze podnikatelské aktivity produkované navenek, ale i nečinnost směřující dovnitř korporace a projevující se zejména dlouhodobou či trvalou nefunkčností jejích orgánů. Taková dlouhodobá nefunkčnost již sama o sobě opodstatňuje zrušení korporace, a není tak třeba zkoumat další okolnosti fungování společnosti.

15 - Stavění promlčecí lhůty v případě rozhodčího řízení na základě neplatné rozhodčí doložky

Ke komplexní otázce, zda má zahájení rozhodčího řízení na základě neplatné rozhodčí doložky vliv na běh promlčecí lhůty pro vymáhání zaplacení poskytnutého spotřebitelského úvěru, a jakou povahu má v této souvislosti otázka promlčení, se vyjádřil Ústavní soud v nálezu sp. zn. II. ÚS 996/18 ze dne 4. června 2019.

Jádrem sporu bylo zahájení rozhodčího řízení poskytovatelem nebankovních úvěrů se spotřebitelem na základě absolutně neplatné rozhodčí doložky obsažené v úvěrové smlouvě. V rozhodčím řízení poskytovatel úvěrů uspěl, avšak následná exekuce rozhodčího nálezu byla zastavena a poskytovatel se tak se svým nárokem obrátil na obecný soud. Před tímto soudem nicméně již dlužník namítal absolutní neplatnost rozhodčí doložky (mezi stranami neplatnost nespornou) a promlčení lhůty k vymáhání úvěru s argumentem, že u neplatné rozhodčí doložky nedochází zahájením rozhodčího řízení ke stavění promlčecí lhůty. Nárok tudíž pokládal za promlčení.

Spor se dostal až k Ústavnímu soudu, který nakonec stanovil, že zahájení rozhodčího řízení má za následek stavění promlčecí lhůty i v případě absolutně neplatné rozhodčí doložky. Toto pravidlo nicméně platí pouze v případě, že věřitel je v dobré víře, že rozhodčí doložka je platná. Není-li tomu tak, jedná se z jeho strany o zneužití práva, proti kterému je námitka promlčení přípustná, jelikož ke stavení promlčecí lhůty nedojde. Soud pak výslovně uvedl, že nebankovní poskytovatelé spotřebitelských úvěrů (obdobné by se nicméně vztáhlo i na banky) nemůžou být v případě neplatné rozhodčí doložky nikdy v dobré víře, že se jedná o doložku platnou, jelikož jde o profesionály a osoby znalé judikatorní praxe.

Michael Mráček
Advokátní koncipient
michael.mracek@glatzova.com

Novinky zo slovenskej legislatívy a judikatúry

01 - Zákon o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti

1. marca 2019 nadobudol účinnosť tzv. zákon o ochrane whistleblowerov. Za najväčšiu zmenu oproti súčasným pravidlám sa považuje zriadenie nového nezávislého úradu, ktorý komplexne rieši oznamovanie protispoločenskej činnosti. Zavádza sa tiež pokuta 2 tisíc Eur pre zamestnávateľa, ak vykoná voči zamestnancovi, ktorý podal naňho oznámenie, nepriaznivý úkon (napríklad zníženie platu, preloženie, ukončenie pracovného pomeru a pod) a nepreukáže, že tento úkon nemal s oznámením súvis. Rovnaká pokuta hrozí aj zamestnancovi, ktorý poruší povinnosť tajiť totožnosť oznamovateľa.

Okrem iných zmien sa rozširuje aj obsah toho, čo je možné pokladať za protispoločenskú činnosť. Oznamovateľ môže nahlásiť trestný čin bez ohľadu nato, či sa ho dopustila fyzická alebo právnická osoba, a môže tiež ohlásiť priestupky a iné správne previnenia, pričom hranica na poskytnutie ochrany pre oznamovateľa sa znížila z 50 tisíc na 30 tisíc eur. Novinkou, ktorú si vyžiadala policajná prax, je nemožnosť podať anonymné oznámenie.

Oznamovateľovi sa podobne ako doteraz, môže priznať odmena až do výšky 50 násobku minimálnej mzdy, avšak nie je na ňu automatický nárok, ani sa jej nemožno domáhať pred súdom. O priznaní odmeny rozhoduje novozriadený úrad. Od účinnosti nového zákona už nie je nutné, aby pred podaním žiadosti o odmenu došlo k odsúdeniu páchateľa za oznámený trestný čin, stačí aby bola podaná obžaloba, schválený zmier, alebo došlo k ukončeniu veci iným spôsobom.

Naďalej ostáva povinnosť pre podnikateľov s najmenej 50 zamestnancami a štátne orgány viesť interný systém pre vybavovanie oznámení od zamestnancov. V tejto súvislosti je zároveň nutné si uvedomiť, že museli všetky interné systémy podnikateľov musia do konca septembra 2019 reflektovať zmeny zákona.

02 - Zákon o ukončení niektorých exekučných konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Napriek tomu, že avizovanú exekučnú amnestiu parlament neschválil, dňa 1.1.2020 nadobudne účinnosť zákon, ktorý upravuje postup ukončenia niektorých exekúcií začatých pred 1. aprílom 2017, nazývaných aj „staré exekúcie“.

Podľa tohto zákona nejde o zánik starých dlhov, ale len o skončenie procesu ich vymáhania, teda, zastavenie starých exekúcií. Staré exekúcie sa zastavia okrem iného, ak uplynulo 5 rokov odkedy sa začali vymáhať, pričom za posledný rok a pol nebol dosiahnutý výťažok aspoň 15 eur a zároveň nejde napríklad o vymoženie pohľadávky na výživnom či nepeňažné pohľadávky.

Ak sa stará exekúcia zastaví, tak exekútor, ktorý ju vykonáva zašle veriteľovi najneskôr do 180 dní od zastavenia starej exekúcie upovedomenie o jej zastavení. Veriteľ ako oprávnený môže následne proti zastaveniu zo zákonom stanovených dôvodov namietať, pričom o jeho námietkach rozhodne súd.

V prípade, že dôjde k zastaveniu starej exekúcie paušálne trovy exekúcie, ktoré sú stanovené na 35 Eur bez DPH, znáša veriteľ. Na úhradu iných trov starej exekúcie nemá exekútor nárok.

Keďže samotná pohľadávka, resp. dlh nezaniká po zastavení starej exekúcie, eriteľ môže opätovne podať návrh na vykonanie exekúcie, s čím sú však spojené náklady so začatím novej exekúcie.

03 - Novela zákon o dobrovoľných dražbách

Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky predložilo pred časom do medzirezortného pripomienkového konania novelu zákona o dobrovoľných dražbách, z ktorej vyplývajú viaceré zmeny. Napríklad dražobníkom bude môcť byť po účinnosti novely už len správca konkurznej podstaty z dôvodu, že oprávnenie vykonávať funkciu dražobníka bolo možné získať príliš ľahko a prax si vyžiadala zakotvenie prísnejších podmienok pre vznik a existenciu dražobníkov.

Ďalšou pripravovanou zmenou je sprísnenie nežiadúcej spriaznenosti účastníkov dražby s osobou dražobníka a ich vylúčenie z dražby. Tiež sa precizuje úprava odmeny dražobníka tak, že sa jej výška znižuje a tiež stanovuje jej minimálna výška, aby sa posilnila nezávislosť dražobníka.

Predmetný návrh zároveň umožňuje vlastníkom dražených vecí predložiť vlastný znalecký posudok na hodnotu predmetu dražby, keďže veľké problémy spôsobuje najmä neumožnenie riadnej obhliadky a vyžadovanie revíznych znaleckých posudkov od dražobníka, čo predražuje náklady dražby na úkor vlastníkov.

04 - Náhrada za nezotrvanie v pracovnom pomere počas výpovednej doby, judikát Najvyššieho súdu SR R 27/2019

V predmetnom prípade zamestnanec a zamestnávateľ uzavreli dohodu podľa Zákonníka práce, v zmysle ktorej, ak zamestnanec nezotrvá počas plynutia výpovednej doby u zamestnávateľa, zamestnávateľ má právo na peňažnú náhradu, ktorej maximálnu výšku stanovuje zákon (priemerný zárobok zamestnanca). Najvyšší súd SR riešil právnu otázku, či skutočnosť, že v dohode nie je uvedená „presná“ výška peňažnej náhrady, na ktorú má zamestnávateľ nárok, ale len odkaz na zákonné znenie, robí túto dohodu neplatnou.

Po preskúmaní veci mal Najvyšší súd za to, že dohoda o peňažnej náhrade za nezotrvanie u zamestnávateľa počas výpovednej doby nemusí obsahovať presné stanovenie sumy, stačí spôsob výpočtu alebo aj odkaz na ustanovenie Zákonníka práce, ktorý určuje jej maximálnu výšku. Na základe uvedeného by bolo možné rozhodnutie hodnotiť ako pomerne pro-zamestnávateľské, čo nie je v súčasnej súdnej praxi bežné.

Najvyšší súd SR však ďalej poznamenal, že v prípadom spore o zaplatenie peňažnej náhrady môže súd vziať ohľad aj na individuálne okolnosti sporu, napríklad dôvod výpovede či dôvod a dĺžku doby nezotrvania zamestnanca u zamestnávateľa. Takéto posudzovanie pritom môže mať veľký význam v sporoch o peňažnú náhradu za nezotrvanie zamestnanca, nakoľko ak sa zamestnávateľ rozhodne uplatniť túto sankciu, obvykle tomu predchádza spor so zamestnancom.

05 - Vzdanie sa predkupného práva v inom konaní, judikát Najvyššieho súdu R 23/2019

Najvyšší súd SR riešil otázku, či je možné považovať ústne prehlásenie podielového spoluvlastníka v konaní o jeho vysporiadaní (rozdelení) za účinné vzdanie sa predkupného práva k nehnuteľnostiam v spoluvlastníctve. Najvyšší súd tu dospel k záveru, že predkupného práva (nielen) k nehnuteľnostiam sa týmto spôsobom nemožno vzdať.

Podľa jeho názoru bolo nepochybné, že aj keď predkupného práva je možné sa vzdať vopred bez predloženia konkrétnej ponuky na odkúpenie, možno tak urobiť len písomnou dohodou medzi podielovými spoluvlastníkmi. Vzdanie sa určitého práva vopred, čiže predtým ako môže byť uplatnené, musí podliehať prísnym kritériám tak, aby nedošlo k zneužívaniu tohto oprávnenia.

Oliver Göndör
Právny asistent
oliver.gondor@glatzova.com

Exekuce ukládáním pokut

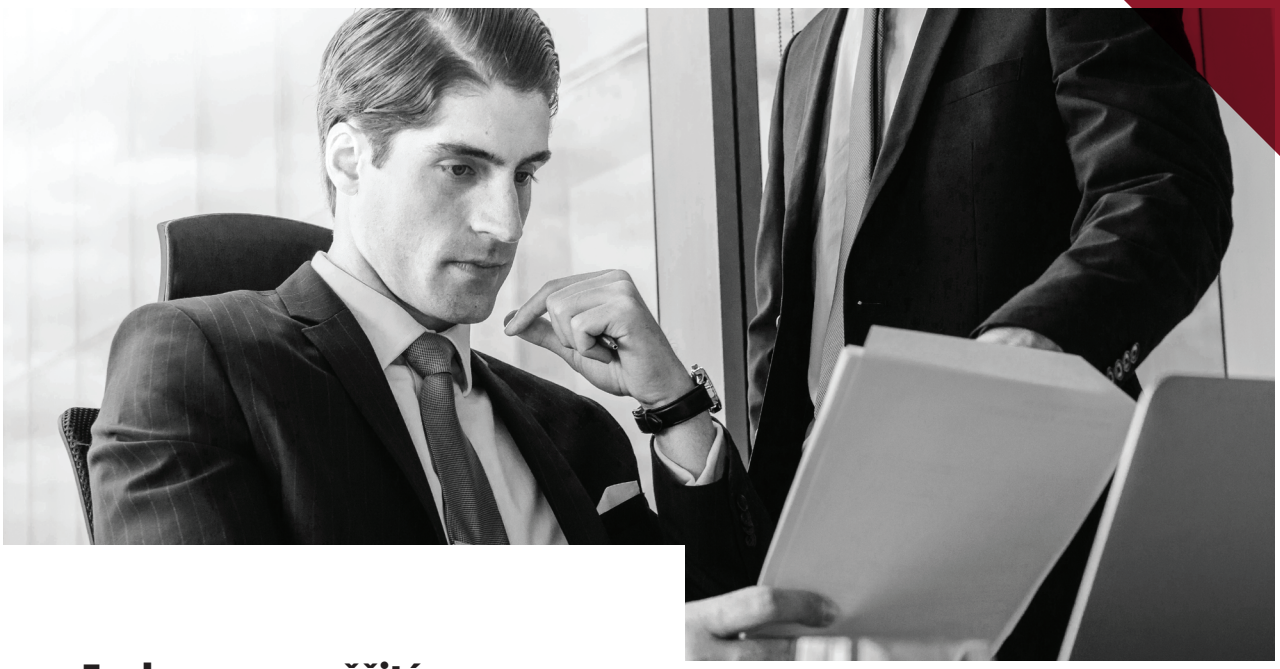

Exekuce na peněžité a nepeněžité plnění

V případě, že má věřitel (oprávněný) vůči jiné osobě – dlužníkovi (povinnému) pohledávku přiznanou exekučním titulem (např. rozsudkem, rozhodčím nálezem, notářským zápisem s přímou vykonatelností, ale též usnesením o vydání předběžného opatření) a tato jiná osoba svou povinnost vůči věřiteli dobrovolně nesplní, může se věřitel domáhat splnění takové povinnosti prostřednictvím veřejné moci – v řízení o výkonu rozhodnutí vedeném soudy nebo (jak se stalo pravidlem) v exekučním řízení vedeném exekutory.

Převažující povinností vymáhanou exekutory je povinnost zaplatit oprávněnému peněžitou částku. Právní úprava stanoví způsoby provedení exekuce, kterými lze vymožení docílit (nejčastějšími jsou prodej movitých a nemovitých věcí, srážky ze mzdy, přikázání pohledávky) a odhlédneme-li např. od zastavení exekuce, je exekuce prováděna, dokud není dlužná částka vymožena, popř. dokud ji povinný sám neuhradí. Vymožení či uhrazení částky lze jednoduše zjistit nebo exekutorovi prokázat a situace je zpravidla přehledná.

Způsob provedení exekuce ukládající jinou, než peněžitou povinnost bude záviset na povaze uložené povinnosti. Např. pokud má povinný uloženou povinnost vyklidit nemovitost, provede se exekuce jejím nuceným vyklizením. Má-li povinnost vydat věc, exekuce se provede jejím odebráním. Pokud např. povinný nesplní uloženou povinnost prodat věc a rozdělit výtěžek mezi ostatní strany sporu, exekutor věc sám prodá a výtěžek rozdělí dle exekučního titulu.

Ukládání pokut

Komplikovanější situace nastává v případě, že vymáhaná povinnost spočívá v činnosti, kterou může ze své povahy vykonat pouze oprávněný. V takových případech právní předpisy umožňují přimět povinného ke splnění této povinnosti ukládáním pokut.

Ukládání pokut tedy připadá v úvahu, pokud exekuční titul vyžaduje od povinného osobní splnění určité povinnosti. V praxi se může jednat o aktivní konání (např. zveřejnění omluvy v tisku) nebo též o zdržení se určité činnosti.

Jako příklad, kdy určitá osoba může činnost (jednání) jiné osoby vnímat jako nezákonnou a požadovat, aby taková osoba od jednání upustila, je např. šíření pomluv nebo typicky nekalé soutěžní jednání. V zájmu docílení toho, aby taková osoba co nejdříve od jednání upustila, může poškozená osoba podat k soudu rovněž návrh na předběžné opatření. Tzn. aniž by soud meritorně zkoumal, zda jednání takové osoby je či není nezákonné, může jí uložit povinnost zdržet se takového jednání předběžným opatřením, které je vykonatelným exekučním titulem i přes to, že je proti němu případně podáno odvolání. Domnělý (zatím v soudním řízení neprokázaný) škůdce se tak může relativně rychle ocitnout v situaci, kdy je proti němu nařízena exekuce, přičemž s ohledem na povahu vymáhané povinnosti pro něj nebude snadné doložit, že se tvrzeného škodlivého jednání nedopouští či že od něj upustil.

Postup exekutora a výše pokut

Po podání exekučního návrhu oprávněným z exekučního titulu (rozsudku, předběžného opatření) má exekutor povinnost zaslat povinnému vyrozumění o zahájení exekuce a vyzvat jej k dobrovolnému splnění vymáhané povinnosti ve lhůtě 30 dnů.

Právní předpisy však neomezují exekutora v tom, že by nemohl pokuty začít ukládat již v této 30 denní lhůtě. Tedy bez ohledu na výzvu ke

splnění vymáhané povinnosti může exekutor vydat exekuční příkaz, kterým uloží povinnému povinnost zaplatit pokutu (a proti kterému není přípustný žádný opravný prostředek).

Dle občanského soudního řádu může exekutor uložit první pokutu až do výše 100.000,- Kč. Avšak exekutor může ukládat další navazující pokuty, jejichž výše není omezena konkrétní částkou. Pouze se stanoví, že tyto další pokuty se uloží v případě, že povinný dobrovolně nesplnil svou povinnost ani po uložení první pokuty a pokud to navrhne oprávněný.

Ačkoliv exekutor vyzval povinného k dobrovolnému splnění povinnosti, a ačkoliv mu uložil první pokutu (v rámci lhůty k dobrovolnému splnění nebo následně), nemá povinný, kterému byla uložena povinnost zdržet se určitého jednání, z povahy věci praktickou možnost doložit exekutorovi, že se takového jednání nikdy nedopouštěl nebo již nedopouští.

Exekutor totiž neprovádí dokazování ohledně tvrzeného upuštění od jednání a vychází pouze z dalších tvrzení oprávněného. Oprávněnému stačí tvrdit, že povinný se i nadále dopouští předmětného jednání a exekutor pak ukládá povinnému další pokuty, jejichž výše již není omezena konkrétní částkou.

Právní předpisy neomezují exekutora v tom, kolikrát a s jakým rozestupem může jednotlivé pokuty uložit.

Návrh na odklad a zastavení exekuce

Možností obrany povinného je podání návrhu na odklad a zastavení exekuce. Pokud se zastavením exekuce nesouhlasí oprávněný, rozhoduje o návrhu na zastavení exekuce soud.

Vedle obecných důvodů pro zastavení exekuce dle občanského soudního řádu (např. zrušení exekučního titulu), které ponechme stranou, exekuční řád výslovně stanoví, že exekuci lze zastavit (a to i zčásti), pokud výše uložené pokuty neodpovídá vymáhané povinnosti.

V případě pokut, které soud bude považovat za nepřiměřené (nezákonné) může exekuci zastavit v rozsahu jednotlivých exekučních příkazů, kterými byly takové pokuty uloženy.

Jindřich Pastrňák
Advokát
jindrich.pastrnak@glatzova.cz

Legal News

Posouzení úvěruschopnosti u mikroúvěrů ve světle rozhodovací praxe finančního arbitra

Zákon ukládá poskytovateli spotřebitelského úvěru, aby před uzavřením smlouvy posoudil „s odbornou péčí“ úvěruschopnost spotřebitele, a to na základě „nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací“. Co se skrývá pod požadavkem odborné péče a jaké všechny informace si musí poskytovatel obstarat, zákon neuvádí. O to důležitější jsou pro praxi poskytovatelů spotřebitelského úvěru rozhodnutí a stanoviska orgánů veřejné moci. Výsadní postavení mezi nimi zaujímá finanční arbitr, na kterého se spotřebitelé stále častěji obrací a před nímž musí poskytovatelé obhajovat své postupy při posuzování úvěruschopnosti.

V jednom z nedávných rozhodnutí finanční arbitr požadavek odborné péče a upokojivých informací zčásti objasnil. Třebaže některé jeho závěry jsou u části odborné veřejnosti přijímány kriticky, jejich praktický význam pro nastavení interních postupů poskytovatelů spotřebitelského úvěru je nesporný.

Prohlášení spotřebitele nestačí, a to nejen u mikroúvěrů ...

Finanční arbitr v rozhodnutí potvrdil jím dlouho zastávaný názor, že informace o příjmech a výdajích spotřebitele nelze čerpat pouze ze spotřebitelova prohlášení. Ničím nepodložená tvrzení, proto nemohou sloužit jako doklad o posouzení spotřebitelovy úvěruschopnosti.

Najisto finanční arbitr postavil, že tento obecný závěr platí také u mikroúvěrů. Předmětem jeho posouzení ve zde rozebíraném rozhodnutí byla smlouva o spotřebitelském úvěru, u které výše poskytnuté částky činila 6.000, - Kč. Ani u takového úvěru se proto poskytovatel nemůže spokojit s prohlášením spotřebitele o jeho příjmech a výdajích.

... ale ani u spotřebitelů s dobrou platební morálkou

Poskytovatel spotřebitelského úvěru se v řízení před finančním arbitrem bránil, že na úvěruschopnost spotřebitele usuzoval z jeho dobré platební morálky, kterou prokázal u dříve poskytnutých úvěrů. Předpokládal, že pokud byl spotřebitel schopen splácet předchozí úvěry, bude řádně splácet i úvěr nově poskytnutý.

Takovou úvahu však finanční arbitr odmítl, neboť spotřebitel mohl splácet dříve poskytnuté úvěry z finančních prostředků získaných od jiných poskytovatelů spotřebitelského úvěru; pouze z dobré platební morálky proto nelze na úvěruschopnost spotřebitele usuzovat.

Konkrétní, nikoli zprůměrované výdaje domácnosti spotřebitele

Podle finančního arbitra musí poskytovatel při analýze příjmové strany rozpočtu zjišťovat a ověřovat pravidelné výdaje spotřebitele jako jsou náklady na bydlení, dopravu nebo domácnost. Poskytovatel musí brát v potaz rovněž výdaje nepravidelné; jako příklad takového výdaje finanční arbitr uvádí výdaje vynakládané rodičem na začátku školního roku.

Nedostatečnou hodnotil finanční arbitr praxi, ve které poskytovatel výdaje sdělené spotřebitelem porovnává s částkou životního minima. Arbitr zdůraznil, že předmětem posouzení úvěruschopnosti musí být výdaje konkrétního spotřebitele. Údaj o životním minimu proto lze při posuzování úvěruschopnosti spotřebitele využít nanejvýš jako pomocný údaj.

Výdaje spotřebitele na splácení jiných úvěrů a nahlédnutí do registrů

V posuzovaném případě poskytovatel ověřoval neexistenci dluhů spotřebitele pomocí registru provozovaného společnostmi Nebankovní-Registr.cz, s.r.o. a Intrum Czech, s.r.o. Nahlédnutí do těchto databází arbitr nepovažoval za dostatečný způsob, jak ověřit existenci závazků spotřebitele. Za dostatečné finanční arbitr považuje, pokud si poskytovatel od spotřebitele vyžádá **výpis z běžného účtu** nebo si opatří výpis **z databáze shromažďující informace o bankovních a nebankovních úvěrových vztazích** (Bankovního registru klientských informací, Nebankovního registru klientských informací či z registru zájmového sdružení právnických osob SOLUS).

Podle finančního arbitra je přitom bez relevance, pokud poskytovatel jako nebankovní subjekt nemá například přístup do databáze shromažďující informace o bankovních úvěrových vztazích. Tehdy si má nechat předložit výpis z databáze prostřednictvím spotřebitele nebo informace čerpat z již zmiňovaného běžného účtu spotřebitele.

Jan Flídr
Advokát
jan.flidr@glatzova.com

Jak je to se zárukou na opravu věci podle NOZ?

Jakkoliv může řečnická otázka titulku vypadat banálně mohlo by se zdát, že tato úvaha již není mnoho let po účinnosti nového občanského zákoníku aktuální, není to tak jednoduché, jak bychom předpokládali. Už jen fakt, že odborné články docházejí k různým závěrům napovídá, že interpretace §2615 a následujících Občanského zákoníku není tak přímočará, jak by jednoduchý text tohoto ustanovení naznačoval.

Podle uvedeného ustanovení má dílo (a přitom „dílem“ rozumíme právě i opravy věci) vady, „...pokud neodpovídá smlouvě ...“ a o právech objednatele z vadné opravy pak podle znění občanského zákoníku platí obdobně ustanovení o kupní smlouvě.

Jakkoliv někteří autoři dovozují, že v rámci onoho „obdobného uplatnění“ ustanovení o kupní smlouvě se plně použijí i ustanovení dopadající na prodej zboží v obchodě, tedy spotřebitelsky orientovaná ustanovení týkající se koupě zboží a

že tedy i na opravu je ze zákona poskytována záruka v délce 2 let, není tomu tak hned z několika důvodů.

Především §2617 výslovně omezuje odpovědnost jen na vady existující v době předání díla (tedy v našem případě vady spočívající v nedokonale či chybně provedené opravě existující již ve chvíli, kdy je věc přebírána zpět z opravy). Zároveň §2619 výslovně určuje, že zhotovitel (osoba provádějící opravu) může (a tedy nemusí) poskytnout „záruku za jakost“ a je tak zřejmé, že poskytnutí záruky na práci u oprav je jen možností, a nikoliv zákonnou daností jako v případě záruk za prodej zboží spotřebitelům podle §2165 a násl. Občanského zákoníku. Z pohledu zákona jde tedy o paralelu s obecnou odpovědností za vady díla podle §2099 a násl. občanského zákoníku, a nikoliv paralelu se zákonnou dvouletou zárukou ve smyslu spotřebitelských ustanovení podle §2165 a násl. Občanského zákoníku, jak by možná někdo předpokládal.

Zákon nicméně obsahuje pojistky, které mají zajistit, že na rozdíl od samotných prací (kde se odpovídá jen za vady existující v okamžiku předání), bude u náhradních dílů použitých při opravě zákazník s ohledem na své postavení (tj. např. jako spotřebitel) chráněn stejně, jako by daný díl kupoval. Tedy například stejně, jako by spotřebitel kupoval daný díl v obchodě. To plyne především z §2596 občanského zákoníku podle kterého má zhotovitel (tj. v naším případě opravce) postavení „prodávajícího“ u dílů zpracovaných (tj. použitých a namontovaných) při provádění opravy. Tato formulace pak ve spojení s obecným ustanovením §2085 zajistí, že díly dodané v rámci opravy budou kryty, pokud jde o odpovědnost zhotovitele obdobně, jako by je zákazník kupoval samostatnou kupní smlouvou.

Dá se tedy uzavřít, že při opravách věci platí, pokud jde o záruku na opravu určitá kombinace práv zákazníka. Na díly dodané a namontované

v rámci opravy tak dopadnou prakticky stejná ustanovení občanského zákoníku, a tedy stejná ochrana, jako by zákazník takové díly kupoval podle kupní smlouvy (což může představovat různá ale zákonem poměrně dobře definovaná práva pro spotřebitele a pro podnikatele). Tedy například u spotřebitele se na takto dodané díly v rámci opravy bude vztahovat i zákonná záruka (aktuálně v rozsahu dvou let od data pořízení – opravy). Vedle toho na samotné práce (služby) provedené v rámci objednané a prováděné opravy se žádná zákonná záruka nevztahuje a lze je reklamovat jen v obecné lhůtě pro uplatnění odpovědnosti z vad a jen v rozsahu, v jakém existovaly v okamžiku předání opravy.

Jindřich Jelínek
Counsel
jindrich.jelinek@glatzova.com

Ochrana osobných údajov v B2B vzťahoch

V praxi sa možno často stretnúť s názorom, že pokiaľ zákazníkmi spoločnosti nie sú fyzické osoby, ale len podnikatelia, implementácia GDPR sa ich netýka. Tento výrok však v skutočnosti nie je pravdivý a spoločnosť je povinná myslieť na ochranu osobných údajov aj pri B2B (business-to-business) vzťahoch.

Uvedený mylný názor vychádza z jedného z recitálov GDPR, podľa ktorého sa GDPR *„nevzťahuje na spracúvanie údajov týkajúcich sa právnických osôb, vrátane názvu, formy a kontaktných údajov právnickej osoby“*. Viaceré dozorné orgány, vrátane slovenského a českého Úradu na ochranu osobných údajov potvrdili, že túto výnimku je potrebné aplikovať prísne reštriktívne.

Ochrana osobných údajov sa preto vzťahuje aj na:

- Osobné údaje obsiahnuté v názve právnickej osoby;
- Osobné údaje fyzických osôb – podnikateľov;
- Osobné údaje osôb konateľov či iných osôb zastupujúcich právnickú osobu;
- Osobné údaje zamestnancov právnických osôb.

V nadväznosti na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie totiž možno potvrdiť, že ani skutočnosť, že údaje sú zasadené do kontextu výkonu povolania (podnikateľskej činnosti), nevylučuje ich povahu ako osobných údajov.

Nižšie uvedená tabuľka príkladom uvádza, ktoré údaje sa za osobné údaje považujú, a ktoré naopak nie.

Chránené ako osobné údaje	Nechránené ako osobné údaje
Obchodné meno živnostníkao	Obchodné meno spoločnosti, ak neobsahuje meno a priezvisko
Miesto podnikania živnostníka	IČO, sídlo (právnickej osoby), zápis v Obchodnom alebo inom registri, DIČ, IČ DPH
Pracovné telefónne či mobilné číslo zamestnanca alebo konateľa	Všeobecné telefónne či mobilné číslo spoločnosti
Pracovná emailová adresa v tvare **meno.priezvisko@menofirmy.sk**	Generická pracovná emailová adresa v tvare **info@menofirmy.sk**
Meno, priezvisko, adresa a podpis konateľa na zmluve	Pečiatka s obchodným menom spoločnosti

Postavenie prevádzkovateľa vs sprostredkovateľa

Ďalšou častou chybou v tejto súvislosti v praxi je nesprávne identifikovanie postavenia jednotlivých osôb pri spracúvaní osobných údajov týkajúcich sa právnických osôb, ich zástupcov a zamestnancov.

Príkladom, pokiaľ zmluvné strany v zmluve určia svoje kontaktné osoby, je nepochybné, že bude v budúcnosti dochádzať k spracúvaniu ich osobných údajov druhou zmluvnou stranou (pri ich kontaktovaní). Tu je však potrebné uvedomiť si, že údaje kontaktných osôb nespracúva druhá zmluvná strana v mene a za účelom stanoveným poskytujúcou zmluvnou stranou, teda ako sprostredkovateľ, ale vo vlastnom mene na vlastné účely (napríklad plnenie zmluvy) ako prevádzkovateľ.

Toto v prvom rade to znamená, že druhá zmluvná strana ako prevádzkovateľ je výhradne zodpovedná za takéto spracúvanie, čiže znáša všetky povinnosti podľa GDPR a zároveň, že nie je potrebné pri každej zmluve uzatvárať sprostredkovateľskú zmluvu.

Aké to má právne dôsledky:

- Prevádzkovateľ má povinnosť vymedziť právny základ a účel spracúvania takýchto údajov;
- Prevádzkovateľ má povinnosť informovať o spracúvaní osobných údajov svojich konateľov, zástupcov a zamestnancov v rozsahu čl. 13 GDPR;
- Prevádzkovateľ má povinnosť informovať o spracúvaní osobných údajov aj konateľov, zástupcov a zamestnancov svojich obchodných partnerov v rozsahu čl. 14 GDPR;
- Prevádzkovateľ musí viesť záznamy o spracovateľských činnostiach k takémuto spracúvaniu;
- Extenzívne spracúvanie takýchto údajov (napr. z verejných registrov) môže viesť aj k povinnosti vykonať posúdenie vplyvov na ochranu osobných údajov.

Čo treba spraviť v praxi:

- Posúdiť kto je v zmluvnom vzťahu prevádzkovateľ a kto prípadný sprostredkovateľ;
- Zaviesť (zmluvný) mechanizmus informovania konateľov, zástupcov a zamestnancov svojich obchodných partnerov;
- Pripraviť doložky o ochrane osobných údajov aj do B2B zmlúv;
- Pripraviť informácie pre dotknuté osoby (SZČO, konateľov, zamestnancov a zástupcov zmluvných partnerov) a na tieto vždy pri spracúvaní osobných údajov odkazovať;
- Vyhnúť sa nakupovania databáz aj keby obsahovali údaje štatutárov z verejných databáz.

Miroslav Ondáš
Advokátsky koncipient
miroslav.ondas@glatzova.com

Vrácení příplatku mimo základní kapitál u akciové společnosti

Příplatek mimo základní kapitál je jedním z nástrojů financování kapitálových společností z vlastních zdrojů. Příplatkem společníka se zvyšuje vlastní kapitál společnosti, a to jednodušším, rychlejším a méně nákladným procesem, než je tomu u zvýšení základního kapitálu. Poskytnutím příplatku se tedy nezvyšuje zadlužení společnosti a s tím spojená rizika pro společnost.

Na rozdíl od společnosti s ručením omezeným není u akciové společnosti tento institut v zákoně výslovně upraven. Odborná veřejnost se nicméně shoduje na tom, že příplatek mimo základní kapitál lze poskytnout i akciové společnosti. O přijetí příplatku musí rozhodnout statutární orgán a akcionář se společností následně uzavřou smlouvu o poskytnutí příplatku. Potud postup odpovídá poskytnutí příplatku u společnosti s ručením omezeným.

Absence výslovné právní úpravy příplatku se u akciové společnosti ale citelněji projeví v situaci, kdy společnost a akcionář následně uvažují o vrácení příplatku. Příplatek, který tvoří součást jiných vlastních zdrojů, konkrétně ostatních kapitálových fondů, může být u akciové společnosti vrácen pouze formou jejich rozdělení.

O rozdělení jiných vlastních zdrojů musí rozhodnout valná hromada společnosti na základě příslušné účetní závěrky. Jiné vlastní zdroje nelze rozdělit mezi akcionáře, pokud by se vlastní kapitál po tomto rozdělení snížil pod výši upsaného základního kapitálu zvýšeného o fondy, které nelze rozdělit mezi akcionáře.

Důležité je si uvědomit, že příplatek, tedy jiné vlastní zdroje se zásadně rozdělují mezi akcionáře v poměru jako zisk, a to všem akcionářům poměrem jejich podílů k základnímu kapitálu společnosti, nestanoví-li stanovy jinak. Skutečnost, že příplatek poskytli pouze někteří z akcionářů a v jiné výši než dle poměrů jejich podílů, nehraje při rozdělování jiných vlastních zdrojů roli.

K vrácení příplatku akcionářům v poměru neodpovídajícím poměru jejich podílů k základnímu kapitálu by rozhodnutí valné hromady muselo být přijato alespoň dvoutřetinovou většinou (nestanoví-li stanovy většinu vyšší) a muselo by mít formu notářského zápisu, čímž by prakticky došlo ke změně stanov pro tento jednotlivý případ rozdělení vlastních zdrojů.

V návaznosti na rozhodnutí valné hromady o rozdělení jiných vlastních zdrojů rozhodne představenstvo o výplatě prostředků akcionářům po provedení testu insolvence. Společnost totiž nesmí prostředky vyplatit, pokud by si tím přivodila úpadek. Zjednodušeně řečeno, musí být pak i nadále schopna řádně plnit své splatné závazky. Je-li test insolvence splněn, vyplatí společnost akcionářům příplatek, tedy podíly akcionářů na rozdělených jiných vlastních zdrojích, do 3 měsíců ode dne přijetí rozhodnutí valné hromady, ledaže valná hromada rozhodne jinak.

Výše uvedený postup vrácení příplatku u akciové společnosti je tak dobré mít na zřeteli už při jeho poskytování a případně předem vhodně upravit stanovy společnosti.

Mária Piačková
Advokátka
maria.piackova@glatzova.com

Skončení pracovního poměru výpovědí z důvodu neuspokojivých

Český zákoník práce počítá s několika možnostmi skončení pracovního poměru mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem, přičemž tou nejproblematičtější bývá výpověď ze strany zaměstnavatele.

Ten je povinen vždy splnit velmi přísné podmínky, aby jeho výpověď byla platná a zaměstnanec se tak nemohl úspěšně dovolat její neplatnosti podle § 69 a násl. zákoníku práce. Zmíněné podmínky se liší v závislosti na tom, z jakého důvodu je výpověď zaměstnanci udělena. Tento příspěvek se zaměřuje na výpověď danou zaměstnavatelem z důvodu neuspokojivých pracovních výsledků zaměstnance podle § 52 písm. f) zákoníku práce. Zaměstnavatel může dát z tohoto důvodu výpověď jen tehdy, jestliže zaměstnance vytýkacím dopisem v době posledních 12 měsíců písemně vyzval k odstranění neuspokojivých pracovních výsledků a zaměstnanec je v přiměřené době neodstranil. Neuspokojivé pracovní výsledky přitom nemusí být způsobeny zaviněným porušením povinností zaměstnance, ale stačí, když zaměstnanec objektivně bez zavinění zaměstnavatele vykonává svou práci neodpvědně a nesprávně.

I když se tak v praxi bude jednat o častou záležitost, nebyly podmínky takového platného rozvázání pracovního poměru nikdy dříve předmětem zkoumání Nejvyššího či Ústavního soudu a neexistovala úplně jasná pravidla pro hlavní náležitosti vytýkacího dopisu. V minulém roce ale Nejvyšší soud České republiky poprvé vydal rozhodnutí, ve kterém se podrobněji zabýval jeho povahou, včetně ostatních náležitostí výpovědi z důvodu neuspokojivých pracovních výsledků.

Vytýkací dopis musí obsahovat (i) stanovení lhůty, ve které má dojít k nápravě neuspokojivých pracovních výsledků a (ii) precizní specifikaci nedostatků v práci, kterých se zaměstnanec dopouští.

Stanovení lhůty jako první podmínka vytýkacího dopisu je důležitá k určení přesného časového okamžiku, od kterého již zaměstnavatel může dát zaměstnanci výpověď, pokud nedojde k nápravě jeho pracovních nedostatků. Důležité přitom je, že lhůta musí být přiměřená (tedy dostatečně dlouhá), přičemž přiměřenost se posuzuje podle toho, zda je v ní zaměstnanec vůbec schopen své nedostatky napravit. Z rozhodnutí Nejvyššího soudu se dále podává, že zaměstnavatel může dát zaměstnanci výpověď dokonce před jejím uplynutím, pokud je naprosto zřejmé, že v jejím krátkém zbývajícím úseku už nemůže dojít k nápravě.

Specifikace nedostatků v práci je pak podstatná ze dvou hledisek. Zaprvé je důležitá, aby zaměstnanec vůbec věděl, jaké jsou jeho nedostatky, a jakým způsobem se zlepšit. Lze předjímat, že pokud by nebylo v dopise explicitně zmíněno, v čem nedostatky zaměstnance spočívají, nebylo by možné mu výpověď posléze dát, a to ani v případě jeho kontinuálního zhoršování. Zadruhé Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí uzavřel, že platným právním jednání vedoucím k

rozvázání pracovního poměru může být také takové, které co do odůvodnění pouze odkáže na vytýkací dopis se sdělením, že zaměstnanec ve stanovené lhůtě neodstranil nedostatky v práci v něm zmíněné. Jinak řečeno to znamená, že pokud zaměstnavatel dostatečně určitě zdůvodní podání vytýkacího dopisu zaměstnanci a specifikuje všechny jeho nedostatky v práci, nebude tak muset opakovaně činit při sepisování výpovědi.

Závěrem lze shrnout, že pokud si, podle zmíněného rozhodnutí Nejvyššího soudu, dají zaměstnavatelé především při vytváření vytýkacího dopisu pozor na zmíněné náležitosti (tedy dostatečně konkrétní vymezení zaměstnancových nedostatků a stanovení přiměřené lhůty k jejich odstranění), budou mít v následujících jednáních o rozvázání pracovního poměru se zaměstnancem mnohem výhodnější pozici, která bude navíc z hlediska jinak velmi drakonické úpravy skončení pracovního poměru ze strany zaměstnavatele bezvadná.

1. Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 19. září 2018, sp. zn. 21 Cdo 3795/2017.

Jindřich Pastrňák
Advokát
jindrich.pastrnak@glatzova.com

Zamestnanca už nemožno zaviazať mlčanlivosťou o jeho pracovných podmienkach

Bežná prax v rámci pracovnoprávnych vzťahov medzi zamestnancom a jeho zamestnávateľom, keď zamestnávateľ zvyčajne v pracovnej zmluve zaviazal svojho zamestnanca mlčanlivosťou o jeho pracovných podmienkach (typicky o mzdových podmienkach), sa stáva minulosťou.

S účinnosťou od 1.1.2019 už totiž pre zamestnávateľov platí výslovný zákonný zákaz uložiť zamestnancovi povinnosť (či už formálnym alebo neformálnym spôsobom) zachovávať mlčanlivosť o jeho pracovných podmienkach a o podmienkach zamestnávania. Zamýšľaným účelom tejto zmeny je zvýšiť tlak na zvyšovanie miezd u zamestnávateľov takým spôsobom, že zamestnanci budú medzi sebou bez hrozby postihu zdieľať informácie jednak o výške svojho platu ale aj o iných podmienkach zamestnávania, ako sú napríklad rôzne benefity.

Čo zahrňujeme pod pojem pracovné podmienky a podmienky zamestnávania?

Na prvý pohľad sa zdá, že ide o dva okruhy skutočností, pri ktorých zamestnávateľ nemôže zamestnanca zaväzovať, resp. ho nútiť, aby o nich mlčal. Avšak, ani jeden z týchto pojmov nie je v Zákonníku práce výslovne definovaný a z praktického hľadiska medzi nimi reálny rozdiel neexistuje. Vo všeobecnosti ide o všetky skutočnosti, ktoré predstavujú podmienky, za akých zamestnanec pre zamestnávateľa prácu vykonáva. Teda môžeme sem zaradiť aj informácie o jeho spôsobe výkonu práce, podmienkach na pracovisku, mzdových podmienkach, výplatných termínoch, dohodnutom pracovnom čase, dĺžke pracovnej doby, prestávkach pri práci a pod.

Existujú výnimky z tohto zákazu?

Výnimky zo zákazu neexistujú. Tento zákaz sa však vzťahuje len na mlčanlivosť konkrétneho zamestnanca o jeho pracovných podmienkach (t.j. podmienkach, ktoré sa ho priamo a bezprostredne týkajú). Naproti tomu sa nevzťahuje na situácie, keď zamestnanec zaviaže svojho zamestnanca mlčanlivosťou o pracovných podmienkach iných zamestnancov. Takýto zákaz zamestnancovi je teda stále možné platne uložiť a je práve osobitne namieste pri niektorých zamestnancoch, ktorí prichádzajú do styku, či už s osobnými údajmi iných zamestnancov alebo informáciami, ktoré predstavujú určitý druh tajomstva. Povinnosť mlčanlivosti samozrejme možno zamestnancovi uložiť aj ohľadom skutočností, ktoré tvoria obchodné tajomstvo zamestnávateľa. Tým však v princípe nemôžu byť pracovné podmienky zamestnanca.

Sankcie

Najvýraznejšou sankciou je hrozba pokuty od inšpekcie práce a to až do 100 000 eur. V praxi sa však pokuty od Inšpektorátu prácu pohybujú v nízkych sumách, priemerne okolo 1000 eur.

Zákonodarca zároveň automaticky spája nedodržanie uloženého zákonného zákazu so sankciou neplatnosti príslušných zmluvných ustanovení. Tento zákaz sa rovnako vzťahuje i na dohody uzatvárané mimo pracovného pomeru, čiže napríklad brigádnických dohôd.

Ako sa zamestnanec môže brániť?

V prvom rade zamestnanec môže svojmu zamestnávateľovi podať zodpovedajúcu sťažnosť v súvislosti s porušením predmetného zákazu. Zamestnávateľ je následne povinný na túto sťažnosť bezodkladne odpovedať, vykonať zodpovedajúcu nápravu, resp. upustiť od takéhoto konania a odstrániť jeho prípadné následky. Zamestnanec je však zároveň oprávnený podať podnet inšpekcii práce alebo domáhať sa ochrany na súde.

Ako sa má zamestnávateľ k tomuto zákazu v praxi postaviť?

V zmysle novej právnej úpravy síce zamestnávateľ nie je povinný odstrániť zo svojej pracovnoprávnej dokumentácie ustanovenia, ktoré sú v rozpore s uvedeným zákonným zákazom, avšak určite to odporúčame. Len pre úplnosť uvádzame, že uvedené platí tak pre pracovné zmluvy, dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru, kolektívne zmluvy, interné predpisy, resp. akékoľvek pokyny, či inštrukcie zamestnávateľa. Okrem vyššie uvedenej sťažnosti zo strany zamestnanca, či podania žaloby na súd, by totiž mohlo dôjsť i k uloženiu sankcie zamestnávateľovi zo strany inšpekcie práce.

Mariana Koníková
Advokátska koncipientka
mariana.konikova@glatzova.com

Novela zákona o registri partnerov verejného sektora

Zákon o registri partnerov verejného sektora patrí bezpochyby k tým, ktorým je od počiatku venovaná značná pozornosť a to oprávnene. Tento zákon zaviedol nové povinnosti pre podnikateľské subjekty a dopomohol tak v prvom rade transparentni obchodov medzi štátom a súkromným sektorom, ale taktiež pomohol sprehľadniť vlastnícke štruktúry veľkých spoločností. Posledná novela tohto zákona upravila niektoré problémové otázky a priniesla množstvo noviniek, z ktorých sme pre Vás vybrali tie najpodstatnejšie.

1. Trvalé bydlisko konečného užívateľa výhod

Novela zareagovala na jednu z požiadaviek praxe a bežné opatrenie v iných štátov v Európe, kedy sa vo verejných registroch z rôznych dôvodov neuvádza trvalý pobyt štatutárov. Najnovšie preto v prípade ohrozenia bezpečia alebo osobnostných práv konečného užívateľa výhod a jeho blízkych osôb, nie je potrebné uvádzať jeho trvalé bydlisko, ale postačuje uviesť iba sídlo partnera verejného sektora. Ohrozenie napríklad spoločníka alebo štatutárneho orgánu však musí byť preukázané.

Spoločnosti vydávajúce cenné papiere môžu zapisovať svoje sídlo ku konečným užívateľom výhod aj bez toho, aby boli tieto osoby nejakým spôsobom ohrozené.

2. Dokazovanie na súde

Spoločnosti sa doteraz často vyhýbali súdnemu preverovaniu zapísaných údajov dobrovoľným výmazom z registra, kedy registrový súd obvykle pristúpil k zastaveniu konania a teda nedošlo k uloženiu sankcie v prípade zistenia rozporu medzi zapísanými údajmi a skutočnosťou.

3. Zákaz zápisu ako nová sankcia

Do účinnosti novely bolo možné po výmaze spoločnosti z registra kvôli porušeniu zákona, okamžite sa opätovne zapísať do registra. Tým bola podstatne okresaná účinnosť zákona, nakoľko niekedy ani pomerne veľké pokuty nemuseli odradiť spoločnosť od opätovného obchodovania so štátom.

V súčasnosti ak spoločnosť nepreukáže pravdivosť a úplnosť údajov, ktoré zapísala do registra partnerov, súd potrestá spoločnosť výmazom z registra a zároveň zakáže spoločnosti opäť sa zapísať do registra po dobu dvoch rokov. Toto opatrenie tak zabráni spoločnosti obchodovať so štátom a prijímať finančné prostriedky od štátu, čo je pomerne prísna sankcia.

4. Vedúci zamestnanci a prokuristi už viac nie sú vrcholovým manažmentom

Praktickým problémom bola aj široká definícia vrcholového manažmentu, ktorý sa do registra zapisuje najmä pokiaľ spoločnosť nemá osobu, ktorá spĺňa kritériá konečného užívateľa výhod. Týchto osôb totiž vo veľkých korporáciách mohli byť desiatky až stovky. Po novom sa preto už nebudú prokuristi a vedúci zamestnanci zapisovať ako koneční užívatelia výhod. Vrcholovým manažmentom sú preto už iba štatutárne orgány.

Spoločnosti majú povinnosť do 29. februára 2020 zosúladiť údaje v registri s touto zmenou, a teda vymazať z registra svojich prokuristov a vedúcich zamestnancov.

5. Upresnenie hodnoty plnenia

Novela upresnila ako vypočítať hodnotu plnenia, ktorá je kritériom, či má alebo nemá byť spoločnosť zapísaná ako partner verejného sektora. Napríklad suma plnenia sa bude počítať bez DPH, hodnoty viacerých zmlúv sa nesčítavajú a posudzuje sa hodnota celkového plnenia hoc i v priebehu piatich rokov, kým doteraz sa hľadelo iba na hodnotu plnenia poskytovaného za daný kalendárny rok.

6. Pokuta pre štatutárne orgány

Za porušenie zákona o registri partnerov verejného sektora je možné uložiť štatutárnym orgánom spoločnosti pokutu v rozsahu 10 tisíc až 100 tisíc eur. Kým doteraz mohol každý štatutár dostať pokutu až do výšky 100 tisíc eur a spoločnosť s piatimi štatutárnymi orgánmi tak mohla teoreticky do štátnej kasy prispieť sumou pól milióna eur, dnes za zaplatenie pokuty po novom zodpovedajú štatutárne orgány spoločne a nerozdielne. Súčet pokút teda nesmie presiahnuť maximálnu hranicu 100 tisíc eur.

To však neznamená, že každý štatutár musí plniť iba svoj diel. Štát môže pokojne vymáhať celú sumu od jedného konateľa či člena predstavenstva, ktorý si to neskôr od ostatných štatutárnych orgánov vymôže.

Na záver si dovoľujeme upozorniť, že ani táto novela nezaviedla možnosť podať opravný prostriedok voči pokute alebo voči výmazu z registra. Jedinou možnosťou je Ústavný súd, no ten nemôžeme považovať za klasický odvolací súd. Okresný súd v Žiline tak zostáva pomerne silným súdom, ktorého rozhodnutia sú viac-menej nezmeniteľné.

Peter Sedlár
Advokátsky koncipient
peter.sedlar@glatzova.com

Miroslav Ondáš
Advokátsky koncipient
miroslav.ondas@glatzova.com

Novinky z kanceláře

Jarmila Tornová

Od 1. června 2019 rozšířila řady vedoucích advokátů Jarmila Tornová. Pracuje v Glatzová & Co od roku 2012, kdy dokončila studia.

„Jarka u nás pracuje už šest a půl roku a za tu dobu udělala obrovský kus práce. Díky vysoké kvalitě Jarčiných výstupů a její samostatnosti se všichni partneři jednomyslně shodli, že dorostla do pozice vedoucí advokátky, a tak už zbývalo jen ten titul oficiálně přidělit.“ říká Vladimíra Glatzová, zakládající partnerka kanceláře.

Jarmila je absolventem Právnické fakulty Masarykovy Univerzity v Brně a specializuje se na Bankovnictví a finance.

15. srpna se do kanceláře Glatzova & Co. vrátil Matej Mihálik.

Po krátkém intermezzu v mezinárodní kanceláři se do týmu Glatzova & Co. vrací dlouholetý člen týmu Matej Mihálik. Stejně jako v minulosti se Matej bude v Glatzova & Co. specializovat na pracovní právo a spornou agendu.

Matej je absolventem Právnické fakulty Univerzity Karlovy a členem týmu advokátní kanceláře Glatzová & Co. se stal v roce 2014.

Akce kanceláře

PRÁVNÍ AKADEMIE
GLATZOVA & CO.

Novela zákona o obnovitelných zdrojích energie

14. LEDNA 2020

Publikované články

Konkurenční doložka novou optikou Ústavního soudu

Periodikum: epravo.cz
Autor: Matěj Tkadlec
Celý článek: https://bit.ly/2VtOwHC

K odporujícímu výkladu časové působnosti ustanovení § 298 odst. 8 insolvenčního zákona ze strany vrchních soudů.

Periodikum: epravo.cz
Autor: Juraj Juhás
Celý článek: https://bit.ly/2M1B6iM

Ke zřízení zákazu zcizení a zatížení nemovité věci ve prospěch nezletilého není potřeba souhlas soudu

Periodikum: epravo.cz
Autor: Juraj Juhás
Celý článek: https://bit.ly/32iz5oE

Czech Republic: Corporate Governance 2019

Periodikum: iclg.com
Autoři: Jindřich Král, Andrea Vašková
Celý článek: https://bit.ly/33iXdHj

Zajištění důkazu před zahájením civilního řízení

Periodikum: epravo.cz
Autoři: Jan Peřinka
Celý článek: https://bit.ly/2OysXUP

Uznání dluhu částečným plněním

Periodikum: epravo.cz
Autor: Michaela Bastlová
Celý článek: https://bit.ly/31ZDITL

Úspěšná advokátka Glatzová: Ženy nezajímá moc

Periodikum: euro.cz
Autor: Vladimíra Glatzová
Celý článek: https://bit.ly/2pZgxLm

Újma na zdraví způsobená vadou výrobku

Periodikum: epravo.cz
Autor: Jan Flídr
Celý článek: https://bit.ly/2VrBjyR